

at man ikke bør nære alt for store Forventninger til Lovens Virkning med Hensyn til Afhjælpning af Bolignøden og Imødegaelse af Arbejdsløsheden, og naar det ærede 18de landstingsvalgte Medlem (Brandes) udtalte, at Forslaget er en Nødhjælp, ja, saa er dette sidste ganske rigtigt, og hvad Forventningernes Højde angaar, er den hos mig ikke saa stor, at jeg i og for sig vilde blive stærkt skuffet, hvis det skulde vise sig, at man heller ikke ad denne Vej kan naa til at komme Bolignøden og derigennem en væsentlig Del af Arbejdsløsheden til Livs. Jeg tror nemlig, at begge disse uhyggelige sociale Onder bunder i Forhold af helt anden Art og i Omstændigheder, som man neppe lovgivningsmæssigt kan komme til Livs, bunder dels i et øget Krav til Livsvilkkaarene, som ikke længere kan fyldestgøres paa Grund af de økonomiske Forhold, hvori det store Flertal af Befolkningen er kommet, dels i de Priser, som er en Følge af den Krigstilstand, hvori Verden har været, og i alle de økonomiske Konsekvenser, denne har medført, Priser, som ogsaa paa Byggeriets Omraade og for nærværende Tid ligger saa højt, at den Lejeydelse, der skal præsteres, i Almindelighed ligger over Lejerens økonomiske Evne. Dette er alt sammen Forhold, som den byggende efter min Opfattelse maa regne med, og som virker stærkt hemmende, uanset hvilke Kaar det offentlige byder vedkommende, naar man da ikke ligefrem kan sige: Alt, hvad du maatte risikere, det vil vi yde, og vi vil endvidere give dig et passende Beløb som Belønning for den sociale Virksomhed, du i det hele udfolder ved dine Byggeforetagender. Jeg tror, den Tid er ret fjern, da det danske Samfund bliver saaledes stillet finansielt, at man paa den Maade kunde honorere de Personer, der vilde optage den Slags Virksomhed, hvis saadanne Kaar kunde bydes dem. Derfor gaar mine Forventninger ikke himmelhøjt, og dybe Skuffelser vil jeg ikke lide, hvis det skulde vise sig, at man heller ikke ad denne Vej kan komme igennem. Men jeg mener, at dette er den eneste farbare Vej i Øjeblikket, den eneste Vej, ad hvilken Samfundet, Staten og Kommunerne, i Øjeblikket kan søge denne Opgave løst, og jeg skulde da ogsaa tro, at den Vanskelighed, som for Tiden er for Haanden for Byggeriet til eget Brug, det saakaldte Parcelbyggeri, Vanskeligheden ved at faa Midler bag ved de sædvanlige Prioriteter, hvad der virker stærkt hemmende, skulde kunne

overvindes ad den Vej, jeg her har peget paa. Hvis det ærede 8de Medlem for 5te Kreds (Johannes Jensen) har Ret, naar han udtaler, at denne Form for Financiering i særlig Grad vil tjene til Fremme af Parcelbyggeriet, skulde det glæde mig; thi jeg mener, baade at det er en Byggeform, som er socialt og hygiejnisk værdifuld, og at det er den Byggeform, som til syvende og sidst yder Staten den største Garanti mod at lide Tab, idet den, der bor i sit eget Hus, vil anstrenge sig længere for at opfylde alle de Krav, som Ejendomsretten til Huset stiller til ham, end den, der paa Basis af Spekulation har opført Bygninger til Udleje.

Her har jo, hvad jeg ogsaa forudsatte vilde ske, været talt en hel Del om Indholdet af § 5. Paa den ene Side har det ærede 8de Medlem for 5te Kreds udtalt, at man, saa meget man vilde, kunde henvise til, at der her ikke var givet noget bestemt Tilsagn, saa vilde det dog til syvende og sidst blive forstaaet saaledes. Derfor vilde som Regel Eftergivelse af de Renter og Afdrag, som det i Henhold til Lovforslagets § 5 er muligt at eftergive, blive krævet, og overfor dette Krav maatte man bøje sig. Paa den anden Side udtalte det ærede 15de tingvalgte Medlem (Godskesen), at Bestemmelsen i § 5 vilde som Incitament til Byggeforetagender være lidet værdifuld. Der var intet bestemt fastsat i Loven, og selv om der skulde ydes i Henhold til denne Bestemmelse, vilde det i hvert Fald kun blive en Ydelse, der sikrede mod Tab, men slet ikke noget, der gav Fortjeneste; og det skulde man dog have Udsigt til, naar man forretningsmæssigt skulde tage Byggeriet op. Man ser heraf, hvor forskelligt der kan ses paa Forholdet. Det overrasker mig imidlertid ikke. Jeg skal sige til de ærede Ordførere, som her har udtalt sig, ligesom jeg sagde i det høje Folketing, at jeg tror, man skal tage ganske koldblodigt paa den Sag, tage Bestemmelsen i § 5 efter dens Ordlyd, som er den ganske ligefremme, at Henstand og Eftergivelse kun kan finde Sted, hvor det skønnes fornødent under Hensyn til en væsentlig Ændring i Byggepriserne eller væsentlige Forandringer i Lejeniveauet, og der vil jeg gentage, hvad jeg sagde for et Øjeblik siden, at jeg tror, man bør, ogsaa af Hensyn til naturligvis saavel Statens som de kommunale Finanser, indskrænke sig til at give Henstand i Forventning om, at Forholdene kan ændre sig, saa at vedkommende Ejendom paa ny bliver rentabel; thi saadanne Forandringer kan jo indtræde,